

coaliția 2009

coaliția civică pentru alegeri libere și corecte

COALIȚIA CIVICĂ PENTRU ALEGERI LIBERE ȘI CORECTE

ASOCIAȚIA PROMO-LEX

RAPORT

Monitorizarea alegerilor locale noi din 16 mai 2010

Publicat la 25 mai 2010

SUMAR EXECUTIV

Promo-LEX salută atenția acordată de administrația electorală (CEC) scrutinului din localitatea Sîngera, unde s-au organizat activități masive de educație electorală, colaborare intensivă cu mass-media națională și observatori, monitorizarea directă de către membrii CEC a organizării alegerilor, și utilizarea tehnologiilor noi pentru organizarea procesului electoral. Într-același rând, Promo-LEX este îngrijorată de nivelul scăzut de atenție acordat de către administrația electorală celorlalte localități monitorizate, iar unele secții de votare au activat în condiții de infrastructură inadecvate; observatorii au constatat pene la rețelele de curent electric și cele telefonice.

Promo-LEX a constatat multiple devieri de la legislație electorală și alte deficiențe ce țin de organizare bună a alegerilor. Totodată, cu toate că raportul dat include o abordare critică a unor probleme în organizarea alegerilor, Promo-LEX conștientizează că administrația electorală (CEC) depune eforturi considerabile întru crearea practicilor bune de organizare a scrutinului. Promo-LEX propune o colaborare constructivă între organizații de monitorizare și administrație electorală întru consolidarea atât a acestor practice cât și a încrederii cetățenilor în întregul proces electoral.

Au fost observate deficiențe ce țin de interpretarea legislației în vigoare. Observatorii Promo-LEX au raportat că au fost deschise secții de votare pentru mai mult de 3000 alegători, care este mărimea maximă permisă de lege pentru o secție de votare. Pe când Codul Electoral este interpretabil la capitolul specificării exacte a noțiunii de „partid reprezentat în Parlament”, cel puțin două formațiuni politice reprezentate în Parlament (MAE și MU-EM) nu au fost reprezentate în organele electorale în scrutinul din 16 mai 2010.

De asemenea, unele organe electorale au îndeplinit mai puțin sânguincios îndatoririle sale. Datorită păstrării listelor electorale în birouri ale autorităților, alegătorii au acces parțial limitat pentru verificarea acestora. Organele electorale, cu mici excepții, nu au organizat campanii de educație civică privind procedura de votare, iar materialele informative de acest gen nu ajunseser de la CEC la majoritatea circumscripțiilor electorale. Operatorii care testează registrul electronic au asistat toată ziua la procedurile electorale, contrar legislației în vigoare. Unii membri ai birourilor electorale, au permis votarea alegătorilor în lipsa actelor de identitate. Calitatea listelor electorale continuă să fie o problemă, fiind constatate cazuri în care persoanele cu drept de vot nu s-au regăsit în listele electorale, ori datele lor de identificare erau introduse incorect. Multiple secții de votare au primit buletine de vot insuficiente în raport cu alegătorii incluși în listele electorale.

Concurenții electorali practică în continuare plasarea publicității electorale în locuri interzise, precum și în perioada de “tăcere electorală”. O parte din partidele parlamentare nu și-au realizat dreptul de a delega membri în birourile electorale.

Alegătorii continuă masiv să profite de posibilitatea de a vota la domiciliu, fără a justifica suficient această solicitare. Într-același timp alegătorii din circumscripția electorală Sîngera s-au arătat sceptici față de votul prin intermediul Internetului.

Promo-LEX a elaborat și o serie de îngrijorări ca urmare a celor constatate. Promo-LEX se arată îngrijorată de prevederile legale interpretabile privind constituirea consiliilor electorale de circumscripție și birourilor electorale ale secțiilor de votare, precum și de implicarea persoanelor neautorizate în procedurile electorale și față de calitatea listelor electorale. Asociația este îngrijorată de indiferența alegătorilor față de calitatea listelor electorale; totodată alegătorii profită prea mult de posibilitatea exagerat de liberă de a vota la domiciliu. Asociația este îngrijorată de onestitatea concurenților electorali față de plasarea publicității electorale precum și de realizarea dreptului, dar și a obligației morale, de a delega membri în organele electorale a partidelor reprezentate în Parlament.

Asociația Promo-LEX a monitorizat, în perioada 10 – 15 mai 2010, alegerile locale noi în 5 localități din cele 15 în care s-a desfășurat scrutinul. Localitățile au fost alese în baza criteriilor de mărime și diversitate, precum urmează or. Sîngera, mun. Chișinău; sat. Ruseștii Noi, r-ul Ialoveni; sat. Cărpineni, r-l Hîncești; și sat. Congaz și sat. Copceac, UTA Găgăuzia. De asemenea în ziua de 16 mai 2010, echipele mobile ale observatorilor Promo-LEX au monitorizat scrutinul în toate secțiile de votare în care s-au desfășurat alegerile locale noi. Constatările Promo-LEX reflectă situația în localitățile monitorizate și nu pot fi indicative pentru întreaga țară însă îngrijorările sunt formulate astfel încât să fie relevante pentru procesul electoral la nivel național.

În circumscripția electorală Sîngera, pentru a doua oară în istoria scrutinelor electorale din Republica Moldova, a fost decisă testarea registrului electronic al alegătorilor și, suplimentar, testarea votării prin Internet. Promo-LEX a monitorizat și prima testare a registrului electronic, din 15 noiembrie 2009, și a elaborat în acest sens un raport cu principalele constatări și îngrijorări (http://promolex.md/upload/publications/ro/doc_1258618169.pdf).

I. EFORTUL DE MONITORIZARE PROMO-LEX

Asociația Promo-LEX este o organizație neguvernamentală, non-profit și apolitică, ce urmărește beneficiul public și își desfășoară activitatea în conformitate cu legislația în vigoare a Republicii Moldova, fiind fondată în 2002. Misiunea Asociației Promo-LEX este de a contribui la dezvoltarea democrației în Republica Moldova prin promovarea și apărarea drepturilor omului și prin consolidarea societății civile.

Promo-LEX este membru al Coaliției Civice pentru Alegeri Libere și Corecte. Coaliția este o uniune benevolă de organizații non-guvernamentale, care implementează proiecte întru îmbunătățirea procesului electoral și sporirea încrederii cetățenilor în proces. Programele de monitorizare a alegerilor în cadrul Coaliției sunt implementate atât de Promo-LEX, cât și de alte organizații care fac parte din aceasta.

Asociația Promo-LEX a monitorizat, în perioada 10-15 mai 2010, alegerile locale noi în cinci localități ale țării: or. Sîngera, mun. Chișinău; sat. Ruseștii Noi, r-ul Ialoveni, sat. Cărpineni, r-l Hîncești; sat. Congaz și sat. Copceac UTA Găgăuzia. În ziua alegerilor, 16 mai 2010, observatorii Promo-LEX s-au deplasat în toate secțiile de votare unde a fost desfășurat scrutinul. Efortul de monitorizare Promo-LEX a amplasat patru observatori statici în secțiile de votare din or. Sîngera, mun. Chișinău, unde a fost testat registrul electronic al alegătorilor, precum și 11 observatori care au format grupe mobile și au monitorizat scrutinul în restul 14 localități.

Prezentul raport este un document de generalizare a tuturor celor observate, în baza cărora sunt formulate constatările procesului electoral desfășurat la 16 mai 2010. Constatările și concluziile Promo-LEX parțial reflectă situația în localitățile monitorizate și nu pot fi indicative pentru întreaga țară însă recomandările sunt formulate astfel încât să fie relevante pentru procesul electoral la nivel național.

Efortul de monitorizare Promo-LEX este recunoscător pentru suportul financiar și asistența tehnică oferite de National Democratic Institute for International Affairs (NDI), și United States Agency for International Development (USAID).

II. INTRODUCERE. CONTEXTUL PRE-ELECTORAL

La 16 mai 2010 în 15 localități ale Republicii Moldova au avut loc alegeri locale noi ale primarilor, aleși în funcțiile respective în urma alegerilor locale generale din 3 iunie 2007.

În localitățile Beleavinți, raionul Briceni și Seliște, raionul Orhei, funcția de primar a devenit vacantă în legătură cu decesul primarilor aleși în iunie 2007.

Mandatele primarilor satului Floreni, raionul Anenii Noi, orașului Florești, raionul Florești, Roșcani, raionul Strășeni, satelor Congaz și Copceac, UTA Găgăuzia, au încetat înainte de termen în legătură cu incompatibilitatea funcției.

Mandatele primarilor comunei Cărpineni, raionul Hîncești, satului Hansca și comunei Ruseștii Noi, raionul Ialoveni, au încetat înainte de termen în legătură cu demisia primarilor.

Primarii din orașul Sîngera, mun. Chișinău, satul Vișniovca, raionul Cantemir, comunele Ciolacu-Nou, raionul Fălești și satul Șestaci, raionul Șoldănești, și comuna Albota de Sus, raionul Taraclia, au fost condamnați, prin hotărâre judecătorească definitivă și irevocabilă, respectiv mandatul acestora a încetat înainte de termen în caz de intrare în vigoare a sentinței de condamnare.

În circumscripția electorală Sîngera, prin Hotărârea Comisiei Electorale Centrale, pentru a doua oară în istoria scrutinelor electorale din Republica Moldova, a fost decisă testarea registrului electronic al alegătorilor. În premieră registrul electronic al alegătorilor a fost testat la alegerile locale noi, desfășurate la 15 noiembrie 2009 în localitățile Ștefănești și Semionovca, r-ul Ștefan Vodă. Asociația „Promo-LEX” a monitorizat scrutinul din 15 noiembrie 2009, elaborând în acest sens un raport (http://promolex.md/upload/publications/ro/doc_1258618169.pdf), în care au fost menționate principalele îngrijorări, referitor la rezultatele testării registrului electronic.

III. CONSTATĂRI ÎN PERIOADA PREELECTORALĂ

Constatarea sunt formulate în baza unor fapte, evenimente, acțiuni sau inacțiuni sistematice, ce se repetă în timp și/sau în teritoriul circumscripțiilor electorale Sîngera, Cărpineni, Ruseștii Noi, Copceac și Congaz, pe parcursul perioadei 10-15 mai 2010 și care au trezit îngrijorarea efortului de monitorizare Promo-LEX.

A. CADRUL LEGISLATIV

Ignorarea recomandărilor societății civile

Scrutinele precedente (2005 și 2009) au constituit obiectul monitorizării de către numeroase organizații naționale și internaționale, care au constatat anumite tendințe, au exprimat îngrijorări și au propus modificări ale legislației și procedurilor electorale. Principalele îngrijorări și recomandări se refereau la îmbunătățirea cadrului legal și implementarea corespunzătoare a acestuia, inclusiv ceea ce ține de calitatea listelor electorale, folosirea resurselor publice în campanie electorală, și oferirea șanselor egale tuturor concurenților electorali și alegătorilor. În mare parte, acestea au fost ignorate de către autoritățile Republicii Moldova sau au fost implementate în mod selectiv.

În special, de către Comisia Electorală Centrală au fost ignorate recomandările Asociației „Promo-LEX”, formulate în raportul „Privind monitorizarea alegerilor locale noi ale primarilor în localitățile Ștefănești și Semionovca r-ul Ștefan Vodă desfășurate la 15 noiembrie 2009”, referitor la informarea incorectă a alegătorilor privind procedura de desfășurare a alegerilor. Comisia Electorală centrală nu a ținut cont, de aceste recomandări, amplasând în continuare în circumscripția electorală Sîngera postere informative, prin care alegătorul este informat incorect referitor la actul de identitate în baza căruia se efectuează votarea.

Deschiderea contrar normelor legale a secțiilor de votare.

Conform prevederilor alin.2 art.29 Cod Electoral, secțiile de votare se deschid și vor cuprinde cel puțin 30 și cel mult 3000 alegători. Secția de votare 253/4 Sîngera a fost deschisă contrar acestor norme legale, fiind deschisă pentru 3008 alegători.

Constituirea defectuoasă a consiliilor electorale de circumscripție și birourilor electorale

Conform prevederilor art. 27 alin.4 Cod Electoral, un număr de membri a consiliului electoral de circumscripție se propun de către partide reprezentate în Parlament, aceiași normă fiind specificată la art.29 alin.11 Cod Electoral, referitor la membrii birourilor secțiilor de votare. Codul electoral nu precizează exact noțiunea de partid reprezentat în Parlament, or dacă interpretăm direct normele menționate, cel puțin două formațiuni politice reprezentate indirect în Parlament (MAE și MU-EM) la momentul de față, și în scrutinul din 16 mai 2010, nu au fost reprezentate în organele electorale.

B. LISTELE ELECTORALE

Restricționarea verificării libere a listelor electorale

Regula generală prevede că listele electorale se afișează în localurile secțiilor de votare cu 20 de zile înainte de ziua alegerilor. Observatorii Promo-LEX, au verificat modalitatea de afișare a listelor electorale în localitățile: or. Sîngera, mun. Chișinău; sat. Ruseștii Noi, r-ul Ialoveni; sat. Cărpineni, r-l Hîncești; sat. Congaz și sat. Copceac UTA Găgăuzia. S-a constatat că în mare parte listele electorale au fost afișate în birourile de serviciu cu acces redus, fapt care a îngreunat posibilitatea alegătorilor de a verifica listele electorale. Astfel de situații au fost constatate în localitățile Ruseștii-Noi, Congaz, Cărpineni.

C. CONCURENȚII ELECTORALI

Tratarea inegală a concurenților electorali de reprezentanții administrației publice locale

În perioada electorală observatorii au constatat că reprezentanții administrației publice locale au tratat inegal concurenții electorali. Astfel în localitatea Congaz, chiar pe ușa de la intrare în incinta Consiliului Electoral de Circumscripție (bloc administrativ al Primăriei Congaz), mai jos de afișul acestuia, erau afișate materiale de publicitate electorală a concurentului electoral din partea PCR.M.

Oferirea cadourilor în campania electorală

Au fost constatate cazuri izolate de oferire a cadourilor alegătorilor, din partea persoanelor publice în cadrul întâlnirilor electorale. Un astfel de caz a fost constatat în localitatea Ruseștii Noi, Ialoveni (Valentina Buliga, PDM a oferit un cărucior cu roțile unei persoane cu dizabilități).

Amplasarea în locuri neautorizate a afișelor electorale

S-a constatat amplasarea neautorizată a afișelor electorale în toate circumscripțiile monitorizate, în special pe stâlpi și garduri.

Indiferența unor partide politice parlamentare privind completarea organelor electorale cu membri

În special, această tendință a fost sesizată în circumscripțiile electorale Congaz și Copceac, Găgăuzia, la care partidele parlamentare PL și AMN, a desemnat formal reprezentanți în birouri, fără a pregăti conform rigorilor legislației în vigoare actele de însoțire necesare. La obținerea refuzului de înregistrare a membrilor, nu au contestat deciziile respective.

Conflicte între concurenții electorali

Conflicte, aparent cu aplicarea violenței, între concurenții electorali (AMN și MU-EM) s-au constatat în localitatea Sîngera, în legătură cu distrugerea publicității electorale. De menționat că publicitatea electorală a ambilor concurenți era amplasată în locuri neautorizate.

D. FOLOSIREA RESURSELOR PUBLICE ÎN SCOP ELECTORAL

Folosirea resurselor publice

Au fost constatate cazuri izolate de utilizare a resurselor publice în scop electoral. Un astfel de caz a fost constatat la Congaz la 13 mai 2010, unde la întâlnirea cu alegătorii cu automobilul de serviciu RM A 193 a venit vicepreședintele adunării populare Gagauz Eri, d-l Caraseni Demian.

E. PRESTAȚIA ADMINISTRAȚIEI ELECTORALE

Lipsa campaniilor de educație civică privind procedura de vot

Cu excepția secțiilor de votare din or. Sîngera în restul 4 circumscripții electorale monitorizate, nu au fost repartizate de către Comisia Electorală Centrală pliante informative despre explicarea procedurii de vot precum și a actelor de identitate în baza cărora are loc votarea. De menționat că astfel de materiale informative au fost editate de către CEC și probabil incluse în bugetul destinat petrecerii alegerilor locale noi în toate secțiile de votare.

Interpretarea defectuoasă a prevederilor Codului Electoral de către organele electorale

În cadrul circumscripției electorale din satul Copceac UTA Găgăuzia, din motivul interpretării defectuoase a prevederilor Codului Electoral, nu au fost incluși la timp candidații prezentați de concurentul Ivancioglo Mihail (PDM). Drept pretext a servit faptul neprezentării tuturor actelor solicitate de legislația în vigoare. Doar după ce concurentul electoral de două ori a sesizat Comisia Electorală Centrală, situația s-a schimbat și reprezentanții desemnați de PDM, au fost incluși în calitate de membri la organele electorale respective. Aceiași soartă au avut membrii desemnați de PL și AMN, dar aceștia nu au contestat decizia consiliului electoral de circumscripție.

IV. CONSTATĂRI DIN ZIUA SCRUTINULUI

A. CADRUL LEGISLATIV

Ignorarea recomandărilor societății civile și ale organismelor internaționale

În special de către Comisia Electorală Centrală au fost ignorate recomandările Asociației „Promo-LEX”, formulate în raportul „Privind monitorizarea alegerilor locale noi ale primarilor în localitățile Ștefănești și Semionovca r-ul Ștefan Vodă desfășurate la 15 noiembrie 2009”, referitor la informarea incorectă a alegătorilor privind procedura de desfășurare a alegerilor, precum și prezența persoanelor neautorizate la secțiile de votare.

Deschiderea contrar normelor legale a secțiilor de votare.

Conform prevederilor alin.2 art.29 Cod Electoral, secțiile de votare se deschid și vor cuprinde cel puțin 30 și cel mult 3000 alegători. Secția de votare 253/4 Sîngera a fost deschisă contrar acestor norme legale, fiind deschisă pentru 3008 alegători.

Constituirea defectuoasă a consiliilor electorale de circumscripție și birourilor electorale

Conform prevederilor art. 27 alin.4 Cod Electoral, un număr de membri a consiliului electoral de circumscripție se propun de către partide reprezentate în Parlament, aceiași normă fiind specificată la art.29 alin.11 Cod Electoral, referitor la membrii birourilor secțiilor de votare. Codul Electoral nu precizează exact noțiunea de partid reprezentat în Parlament, or dacă interpretăm direct normele menționate, cel puțin două formațiuni politice reprezentate indirect în Parlament (MAE și MU-EM) la momentul de față, și în scrutinul din 16 mai 2010, nu au fost reprezentate în nici unul din organele electorale care au gestionat scrutinul din 16 mai 2010.

B. LISTELE ELECTORALE

Acceptarea listelor electorale incomplete și/sau necalitative de Comisia Electorală Centrală

Litera d), articolul 22 Cod Electoral prevede că Comisia Electorală Centrală „... exercită controlul asupra întocmirii și verificării în termen a listelor electorale ...”.

În secțiile de votare unde observatorii Promo-LEX au avut acces la listele electorale, s-a constatat că în liste nu sunt incluse persoanele care locuiesc în raza circumscripțiilor electorale respective, sunt indicate nume greșit datele din buletinele de identitate. Astfel de situații au fost constatate la secțiile de votare din satul Hansca r-ul Ialoveni și Cărpineni, r-ul Hîncești. Calitatea listelor electorale este confirmată și numărul foarte mare de alegători care au votat pe liste suplimentare, spre exemplu circumscripția electorală nr.18 Copceac pe listele suplimentare au votat 395 alegători din 4709 incluși în listele electorale.

Transmiterea unui număr insuficient de buletine de vot către secțiile de votare

Astfel de situații au fost înregistrate la secțiile de votare 8/46 Vișniovca (pe liste 1326 persoane, buletine primite 1322), 3/10 Albota de Sus (pe liste 819 persoane, buletine primite 817), 8 Ciolacu Nou (pe liste 914 persoane, buletine primite 911), 37/18 Ruseștii Noi (pe liste 271 persoane, buletine primite 268), 253/4 Sîngera (pe liste 3008 persoane, buletine primite 3000).

C. ÎMPIEDICAREA PROCESULUI DE OBSERVARE

Potrivit legislației naționale a Republicii Moldova, angajamentelor OSCE, patrimoniului European În materie electorală, și altor standarde internaționale În organizarea și desfășurarea alegerilor democratice, autoritățile sunt obligate să ofere cele mai largi posibilități de observare a procesului electoral atât observatorilor naționali, cât și celor internaționali. De asemenea, Codul Bunelor Practici În Materie Electorală al Comisiei de la Veneția stipulează că „Observarea trebuie să se concentreze în special asupra respectării de către autorități a obligației de neutralitate”.

Încălcarea drepturilor observatorilor

Alineatul 5, articolul 63 Cod Electoral prevede că „... observatorii acreditați au dreptul să asiste la toate operațiunile electorale, la toate ședințele organelor electorale, inclusiv în ziua alegerilor, fără a interveni în procesul electoral sau în alte operații electorale, și să informeze președintele organului electoral despre neregulile observate.” În ziua alegerilor s-au constatat cazuri de îngrijirea accesului la documentele electorale, limitarea posibilității de a petrece convorbiri telefonice și încurajarea exagerată de a face declarații de presă....

D. INFLUENȚA ABUZIVĂ ASUPRA ALEGĂTORILOR ȘI INTIMIDAREA ACESTORA

Prezența persoanelor neautorizate în raza secțiilor de votare

În ziua alegerilor prezența colaboratorilor de poliție contrar prevederilor Codului Electoral, au fost înregistrată la secțiile de votare din satul Hansca, r-ul Ialoveni și în apropierea secției de votare nr.21/18 Ruseștii Noi, r-ul Ialoveni și satul Vișniovca r-ul Cantemir. Aceștia se aflau la o distanță mai mică de 100 de metri de secție, adică în raza secțiilor de votare.

De asemenea la secțiile de votare deschise în circumscripția electorală Sîngera, s-a constatat prezența în secția de votare, pe parcursul întregii zile, a operatorilor registrului electronic, persoane care conform art.1 Cod Electoral, nu au dreptul să se afle în perimetrul secției de votare.

E. CONCURENȚII ELECTORALI

Prezența afișelor electorale în ziua alegerilor

Afișele electorale ale diverșilor concurenți electorali nu au fost înlăturate, în ziua alegerilor și în ziua precedentă, în cel puțin 3 circumscripții electorale din 15 (satele Hansca r-ul Ialoveni, Vișniovca r-ul Cantemir, Albota de Sus, r-ul Taraclia).

F. PRESTAȚIA ADMINISTRAȚIEI ELECTORALE

Votarea în lipsa unor acte de identitate

Observatorii au constatat câteva cazuri izolate în care alegătorii au votat în lipsa actelor de identitate, doar în baza copiei

buletinului de identitate (alegătorul V.C. la secția de votare 35 Ruseștii Noi, Ialoveni și alegătorii T.T. și D.T. la secția de votare 47 Congaz, UTA Găgăuzia).

Lipsa campaniilor de educație civică privind procedura de vot

Cu excepția secțiilor de votare din or. Sîngera și sat. Floreni în restul secțiilor de votare din cele 13 localități unde a fost desfășurat scrutinul, nu au fost repartizate de către Comisia Electorală Centrală pliante informative despre explicarea procedurii de vot. De asemenea cu excepția acestor două localități nu au fost repartizate alegătorilor pliante informative cu privire la actele de identitate în baza cărora se permite votarea. De menționate că aceste materiale informative au fost editate de către CEC și incluse probabil în bugetul destinat petrecerii alegerilor în toate circumscripțiile electorale .

Amenajarea insuficientă a secțiilor de votare

La secția de votare deschisă în satul Roșcani r-ul Strășeni pe parcursul zilei a fost constatată lipsa energiei electrice.

Membrii biroului electoral nu verificau la alegători fișele de însoțire la buletinul de identitate, pentru a confirma locul de domiciliu sau reședință a alegătorului

Conform prevederilor lit. a) alin. (3) art.53 Cod Electoral votarea se efectuează în baza buletinului de identitate al cetățeanului Republicii Moldova, cu fișa de însoțire în care se indică domiciliul sau reședința alegătorului pe teritoriul secției de votare. În mare parte această prevedere legală nu era verificată de către membrii biroului electoral, accentul fiind pus pe găsirea alegătorului în listele electorale.

La intrarea în sediile secțiilor de votare, inclusiv în secțiile de votare din satul Floreni și or. Sîngera, erau afișate postere informative ale CEC, care induceau în eroare alegătorii referitor la actul de identitate în baza căruia se efectuează votarea

Posterul CEC menționa în mod expres prezentarea doar a buletinului de identitate, fără a menționa fișa de însoțire, în care se indică domiciliul sau reședința alegătorului.

G. ALEGĂTORII

Continuă dorința alegătorilor de a vota la domiciliu. În toate secțiile de votare monitorizate la 16 mai 2010, au fost înregistrate solicitări ale alegătorilor privind deplasarea membrilor biroului electoral al secțiilor de votare cu urna mobilă la domiciliu, pentru exercitarea dreptului de vot. Evident, această dorință a alegătorilor, care datorită unor circumstanțe obiective nu se pot prezenta la secția de votare, necesită a fi satisfăcută. Totuși, numărul exagerat de astfel de cereri ridică semne de întrebare referitor la buna credință a alegătorilor, precum și pune în dificultate exercitarea obligațiilor membrilor birourilor electorale. În acest context, urmează să menționăm că la secția de votare 3/10 Albota de Sus, la orele 11.54 erau înregistrate 51 de solicitări de acest fel, dintr-un număr de 819 alegători (circa 6,23%), secția de votare din satul Beleavinț la orele 14.50 erau înregistrate 150 solicitări de acest fel, dintr-un număr de 1797 alegători (circa 8,35%), secția de votare din Ciolacul Nou la orele 10.30 erau înregistrate 68 solicitări de acest fel, dintr-un număr de 914 alegători (circa 7,44%).

H. PRESTAȚIA ADMINISTRAȚIEI ELECTORALE REFERITOR LA TESTAREA REGISTRULUI ELECTRONIC ÎN ORAȘUL SÎNGERA

Promo-LEX este conștientă de natura de test a activităților ce țin de implementarea Registrului Electronic și a Votării prin Internet. Totuși, Promo-LEX îndeamnă autoritățile electorale să nu admită devierea de la normele legale curente.

Încrederea exagerată a personalului birourilor electorale în registrul electronic

Prestația membrilor biroului electoral a dat dovadă de insuficiență de instruire în vederea testării registrului electronic. În cazul în care operatorul confirma existența persoanei în registru, fapt ce este doar o procedură de testare și nu verificare propriu-zisă, membrii biroului nu mai verificau existența ștampilei „domiciliu” în fișa de însoțire la buletinul de identitate. Considerăm oportun verificarea alegătorului în registrul electronic, doar după ce a primit buletinul de vot și nu înainte de a-l primi, mai cu seamă că procedura este de testare.

Numărul redus de calculatoare

Aceasta a creat premise pentru aglomerație și nu asigură un flux nederanjat de alegători, în cazul unor eventuale probleme tehnice cu unul dintre calculatoare.

Operatorii de calculatoare urmează a fi membri a biroului electoral

După cum am mai menționat deja, operatorii registrului electronic nu sunt membri ai biroului electoral și nici nu erau acreditați în vreun fel anumit de CEC sau alte organe electorale. CEC s-a limitat doar la simpla lor angajare prin contracte de muncă sau prestare servicii, or aceasta nu este suficient pentru a permite prezența lor în sediile secțiilor de votare, precum și implicarea în proceduri electorale.

Neîncrederea alegătorilor în votul electronic

La dispozitivul electronic amplasat la o secție de votare din circumscripția electorală Sîngera, conform datelor oferite de tehnicienii asistenți și organele electorale, au testat votarea circa 10% din alegătorii incluși pe listele electorale. Acest fapt dovedește dezinteresul alegătorilor față de o astfel de procedură, precum și eventual, neîncrederea în sistemele electronice.

V. RECOMANDĂRI

Comisiei Electorale Centrale

1. Canalizarea cu prioritate a eforturilor de monitorizare spre verificarea activității organelor electorale inferioare privind
 - a. organizarea și deschiderea secțiilor de votare în dependență de numărul alegătorilor;
 - b. locațiile de plasare spre verificare a listelor electorale;
 - c. organizarea informării alegătorilor despre procedurile electorale;
 - d. numărul de alegători incluși în listele electorale, și evitarea cazurilor de editare și eliberare către birourile electorale a buletinelor de vot insuficiente;
2. Asigurarea echitabilă a organelor electorale inferioare cu materiale informative despre procedurile electorale;
3. Petrecerea testărilor registrului electronic în strictă concordanță cu legislația în vigoare;
4. Instruirea calitativă a membrilor organelor electorale inferioare;
5. În situația aplicării registrului electronic, asigurarea birourilor electorale cu suficient echipament tehnic;
6. Implementarea unui mecanism de abordare constructivă a recomandărilor organizațiilor societății civile care se ocupă de monitorizarea alegerilor.

Organelor electorale

7. Verificarea cu strictețe a actelor în baza cărora alegătorii își realizează dreptul la vot, excluzând cazurile de votare fără acte de identitate;
8. Verificarea cu strictețe a prevederilor legale referitor la persoanele care sunt în drept să asiste a operațiunile electorale;

Parlamentului

9. Interpretarea legală a noțiunii de “partid sau organizație social-politică reprezentată în Parlament la data constituirii organelor electorale”;
10. Revizuirea alineatului 4 art.55 Cod Electoral în vederea neadmiterii votării la locul de aflare a persoanelor care își pot exercita dreptul la vot în incinta secțiilor de votare;
11. Revederea strategiei de implementare a votării electronice în Moldova și canalizarea resurselor spre asigurarea calității altor aspecte prioritare în organizarea democratică a alegerilor;

Concurenților electorali

12. Instruirea persoanelor de încredere în vederea respectării prevederilor legislației în vigoare referitor la plasarea publicității electorale, precum și petrecerea agitației electorale, în special în “zilele de tăcere electorală”;
13. Realizarea activă a dreptului și respectiv obligației referitor la delegarea membrilor în organele electorale;

Administrației publice locale

14. Verificarea listelor electorale în vederea întocmirii cât mai calitative a acestora;
15. Amenajarea locurilor de publicitate electorală, în dependență de mărimea circumscripției electorale, numărului de concurenți electorali și a alegătorilor.